Ligeti Dávid

Ligeti Dávid történész 1983-ban született Budapesten. Egyetemi tanulmányait kezdetektől egészen a PhD fokozat megszerzéséig a budapesti Eötvös Loránd Tudományegyetemen folytatta, amelynek magisztere lett 2008-ban, miután latin-történelem szakon diplomázott. 2014-ben védte meg Arz Artur cs. és kir. vezérezredes életét feldolgozó disszertációját *summa cum laude* eredménnyel. Ugyanettől az évtől a VERITAS Történetkutató Intézet tudományos munkatársa. Érdeklődése az első világháború története mellett a dualizmus időszakára terjed ki. Pályája során mintegy 40 tudományos közleményt tett közzé, emellett rendszeres publicistája a Magyar Hírlap, és a Magyar Idők napilapoknak.

Ligeti Dávid

Straussenburgi Arz Artur k. u. k. gyalogsági tábornok az erdélyi harcokban

Bevezetés

Az erdélyi román betörés előestéjén, 1916. augusztus 17-én az Osztrák–Magyar Monarchia újonnan felállította a k. u. k. 1. hadsereget, amelynek parancsnokává straussenburgi Arz Artur[1] gyalogsági tábornokot nevezték ki. Arz feladata az volt, hogy az ekkor már tényként kezelt román támadáskor megvédje Erdélyt. A nyomasztó román létszámfölény ellenére a tábornok sikerrel lassította az ellenség offenzívájának ütemét, és bár Székelyföld időlegesen elveszett a Magyar Királyság számára, Arz hadműveletei megteremtették a sikeres ellentámadás feltételeit. Jóllehet a központi hatalmak ellencsapásnak súlypontját a német 9. hadsereg viselte, Arz sikerrel szabadította fel a Gyergyói-medencét, és az ő csapatai verték ki Erdélyből az utolsó román csapatokat 1916. október 13-án. Ezt követően egészen 1917. február végéig az 1. hadsereg a Keleti-Kárpátok vonalában állásháborút folytatott az orosz és román csapatokkal szemben. Ekkor IV. Károly Arz Arturt – nem utolsósorban annak vitéz erdélyi harcai végett – az Osztrák–Magyar Monarchia Összes Fegyveres Erőinek Vezérkari Főnökévé nevezte ki, leváltva Franz Conrad von Hötzendorf tábornagyot. Arz kinevezése után tíz nappal, de az általa végzett előkészületekkel az 1. hadsereg sikerrel foglalta el a Magyaros-Lápos hegycsúcsot, amely egy mintaszerűen kivitelezett rohamtámadás volt. A következő másfél év során Arz kezében összpontosult a dualista állam haderejének operatív irányítása és így ő vált a Monarchia utolsó olyan tábornokává, aki ezt a beosztást viselhette.

[1] Az erdélyi szász Arzot Arthur Arz von Straussenburgként anyakönyvezték születésekor, de 1903-tól kezdve maga így használta nevét: Arz Artur, vagyis rövid u-val. Ennek pontos okát nem ismerjük, tény ugyanakkor, hogy ekkor nősült meg, és mint látni fogjuk, egy magyar leányt vett feleségül. Arz esetében ezért egyfajta magyarosodás következett be.